

taljeni prejel Vukotiča, ki ni imel več nego 8 bataljonov, pri Krstacu in ga potisnil nazaj, palo je 3000 Turkov pa tudi 600 Črnogorcev; ti so sicer zaplenili 2500 pušek in Sočica je 500 tovorov živeža, ki je bil za Nikšič namenjen, vjel, ali pomeknoti so se morali daleč nazaj; nekaj jih je šlo proti Pivi, drugi so zasedli Dužko sotesko do Preseke in se naslanjajo na Banjane. Boj je bil strašen, trajal je z malim prenehanjem 55 ur. Turki so tako oslABLJENI, da se do sedaj niso upali prodreti do Nikšiča. V Bosniji se prikazuje čedalje več vstašev; tudi v Tesaliji pri kloštru sv. Jurija se je zbralo 2000 grških vstajnikov. Turki v Carigradu jemljejo že svinčene strehe raz mošej ali mohamedanskih cerkvá, raz kopališč in državnih hiš, da svinec porabijo za vojne potrebe. Grški kralj bo vojsko napovedal, brž ko Rusi prestopijo Donavo.

Za poduk in kratek čas.

Črtice iz slovanskega bojišča v Aziji in Evropi.

I. Vsako dobro slovansko srce mora močno zanimivati, kar se sedaj na velikanskem bojišču godi. Ruski Slovani zedinjeni z junaškimi Črnogorci prelivajo kri za popolno osvobodjenje ubogih slovanskih bratov, kateri jim še vedno trpijo pod strašnim turskim jarmom. Tesni prostor v „Slov. Gosp.“ nam pri „političnem ogledu“ dopušča omeniti le, kar se je v tedna dnevih zgodilo in torej ni mogoče posameznih junaških činov ondi obširneje popisovati. To bomo za naprej v tem prehodalu „za poduk in kratek čas“ storili. Dnes govorimo o vzetju trdnjave Ardahana in o uničenju konjenišva Muktar-paše.

Ardahan je tursko mesto v Armeniji med do 9000 črevljev visokim gorovjem v krasni dolini, skozi katero pogorska reka Kura v naglem teku po globokem v trdo skalovje izdrtem in izlizanem koritu svoje valove podi proti ruski meji in potem mimo Tiflisa v Hvalinsko morje. Mesto je na severnem bregu Kure pozidano in kaj dobro zavarovano od večih strmih bregov, na katerih so Turki pod vodstvom angleških oficirjev napravili več sila močnih šanc ali prav za prav manjših umetnih trdnjavic. Vojaki jih imenujejo „fort“. Na teh „fortih“ bilo je nastavljenih mnogo kanonov, zlasti Kruppovih, koje iz jekla zliva in po celem svetu za drage denarje prodaja pruski fabrikant Krupp na Nemškem. Kanoni so bili tako dobro nastavljeni, da so sovražniku zamogli braniti bližanje k mestu na vse strani. Prebivalcev je v mestu bilo 8000 večidel samih armenskih poturic, t. j. takih ljudi, čijih stariši so bili nekdanj kristijani in so se strahu pred Turkom pomohamedanili. Turška posadka je bila 10.000 mož močna. Čeravno Ardahan od ruske meje ni več oddaljen, kakor 14 ur, so vendar Rusi pod generalom Develjem potrebovali celih 17 dni, preden so do trdnjave prodrli

iz ruskega mejnega mesta Ahalčika z dovolj močnimi silami. Najbolj zadrževala jih je strašna pot čez visoke planine, ki so deloma bile še z snegom pokrite. Ali vkljub temu je v soboto 12. maja stal general Develj na severnem pobožju Kure pred mestom z 32.000 ruskih junakov, z mnogimi, deloma jako težkimi kanoni in z ogromnim strelivom. Človek se mora res čuditi, kako je bilo mogoče vse to privleči čez skalne planine; ljudje in živina so morali neizrečeno trpeti. Ali njihov trud je bil kmalu poplačan, v 3 dnevih so imeli Ardahan v svoji oblasti. Tako hitri pad je najbolj pouzročil višji poveljnik Rusov sam, namreč general Melikov; ta je z glavno rusko silo od Aleksandropolja udaril proti Karsu. Ker mu je tukaj turški višji poveljnik Muktar-paša iz trdnjave zbežal v goro Saganlu proti zahodu, je sklenil blizu Karsa v Zajmu utaboriti se in z majhnim oddelkom naglo v kreber mahnuti pred Ardahan, da ga pomaga zgrabiti še od južne strani. To se je tudi vrlo točno zgodilo čeravno je iz Karsa do Ardahana 20 ur daleč, toda pot pelja večidel po pusti ravani. Muktar-paša si tega blizu ni domislil, tem menje, ker ga je knez Čavčevaže z številnimi trumami brzih kozakov in krepkih dragonarjev vedno nadlegoval. V nedeljo 13. maja proti večeru je bil Melikov že pred Ardahanom, hitro pregleda okolico in vkaže vojakom prostore, kder imajo šance za baterije nasipati. Delo se je takoj začelo, do srede jutra je bilo vse zgotovljeno ter za streljanje in za naskok pripravljeno. Čudno je pa bilo to, da Turki niso spoznali, odkod da jim preti največja nevarnost; dali so se od Develjna na severni strani motiti in so vedno v njegova krđela brez uspeha streljali, med tem pa na južno stran pozabili, še niti toliko pazke niso imeli, da bi bili v noči od 15—16. maja zabranili prevažanje težkih kanonov in streliva od severne na južno stran. V sredo jutro je bilo prepozno. Ob 8. uri zjutraj je general Melikov z užgano raketo dal znamenje, zdajci začnejo ruski kanoni strašno in naglo grometi, ter kroglje, granate, bombe, ogenj in smrt, sipati v nesrečno mesto. Turki so v sili še precej dobro in krepko odgovarjali pa opravili niso nič. Jihove granate so slabe, ker ne razpočijo, kakor bi morale biti in torej malo škodijo. Streljanje je trpelo 5 ur brez prestanka. Ob 1. uri popoldne utihnejo kanoni, pešci so bili priredjeni, da naskočijo trdnjavo; general Develj od severa, Melikovovi junaki od juga. Prvi je za naskok odbral same mlade ljudi Elizabetpoljskega regimenta. Ko so se obzidju približali, skoči mlad junak naprej, reče: „bratje, za menoj, jaz bodem Turku skozi usta krogeljo zagnal“ in za njim je vdrlo vse krđelo, prekoračilo rov, preplazilo nasip in Turke v par trenutkih vrglo iz šance vun! Pri nekem drugem krđelu je pred tovariši bataljonsko zastavo nesel 73leten starec, ki je lani bil kot prostovoljec na Srbskem. Hotel je iti pred prvim bataljonom ali stare kosti so se mu šibile, ni mogel hitro iti

in je zaostal; sedaj prosi generala, naj ga postavi z zastavo pred drugi bataljon. To se mu je dovolilo in stari junak podprt od 2 mladeničev je hrabro stopal naprej in srečno zasadil ruskega orla na dobljeno turško šanco. V istem trenutku so Rusi mesto naskočili tudi od južne strani in mislili so, da bo nastalo strašno krvi prelivanje. Ali ni se zgodilo tako. Turki videvši dvojni naskok popustijo vse in iz mesta zbežijo, kder le morejo, samo kanonirji se hrabro branijo pri svojih kanonih do zadnje kaplice krvi. Vse polno jih je mrtvih ležalo po šancah, nasipih in grabnih. Kmalu potem je general Melikov z svojim štabom prijahal v mesto; vojaki so ga pozdravljali z gromovitim: urá, urá. General jih pohvali ter reče: „Vi ste prvi, ki ste veliko veselje napravili caru in materi (matjaški) Rusiji.“ Te besede so pozročile nepopisljivo navdušenost. Mnogi oficirji in vojaki so se veselja jokali. Po mestu se je povsod videlo, kako strašne da so ruske kroglice in kako izvrstno streljajo ruski kanonirji. Turških mrtvecev je bilo 1500 treba pokopati. Zaplenilo se je 92 kanonov in mnogo streliva. Turki so morali veliko revščine in gladu prestati. Kajti mrtveci so bili strašno izstradana in na pol naga telesa. — Rusi imajo mnogo konjenikov, kateri daleč pešcem naprej in po straneh jahajo in vse preiščejo, ob enem pa tudi gibanje glavnih oddelkov sovražniku prikrivljejo. To je Muktar-pašo naklonilo, da je tudi sam svoje konjenike zbral in jih poslal poizvedavati proti Karsu, kaj delajo Rusi. Ali to mu je bilo na veliko nesrečo, skoro vse svoje konjeništvó je zgubil. Zgodilo se je pa tako. Odposlani Muzapaša je z 4000 črkeskimi konjeniki prišel prvi večer jako utrujen v Begli-Ahmed, kder sklene prenočiti in nekoliko odpočinoti. Toda ruski general Čavčevaže je to zvedel še tisto noč. Hipoma se vzdigne on in jegovi kozaki in dragonarji. Vsak konjenik vzame na konja še po enega lahkega pešaka, ki ni imel druga seboj kakor puško, bajonet in patrone. Tako pripravljeni zasedejo Rusi svoje konje in brž pridrapljejo pred Begli-Ahmed, kder je vse spalo. Zdajci obdajo pešaki mestice, za njimi jašejo kozaki; sedaj užgejo skrajne hrame in postreljajo zaporedom vse Črkesé, brž ko so se prikazali. Vseh 4000 Črkesov je palo izvzemši 800, kateri so se udali. Tudi Musa-paša je mrtev.

Smešničar 24. Dva trgovca sta se v krčmi pri kupici vina pričkala, kateri njima najbolj umé prodavati. Naposled pravi trgovec A: verujte mi, jaz Vas desetkrat prej prodam, kakor Vi mene enkrat! Trgovec B. mu pa odgovori: verujem; kajti za Vas mi itak nebi nikdo krajejarja obečal.

Razne stvari.

(Na konjiškem pokopališču) so postavili na grob č. g. Franca Klinca njegovi šolski tovariši prav lep spominek iz belega Pohorskega marmorja,

kterega je izdelal kamnosek J. Grile v Vitanji. Poleg navadnega napisa ima besede: Mlado srce tukaj spi, — Ki za dom in vero bilo. — Naj bi živjalo plačilo — tam, kder nikdar noči ni!

(Zasačen je morivec) kmeta Mihorja v Podklostru na Koroškem. Hudodelnik je nek Kavalar iz Slov. Bistrice. V Belaku so ga prijeli. Morivec deklet v Oplotnicah, Pahole, se je res obesil, kakor je „Slov. Gosp.“ že poročal. Sodnija je samomor spričala.

(Mešan vlak) spusti južna železnica od 16. junija t. l. naprej vsaki den ob 5. uri 30 minutah zjutraj iz Celja do Ljubljane. Zvečer ob 6. uri 20 minutah pride zopet nazaj. To je velika dobrota za tamošnje ljudi!

(Mnogo ukradenega oblačila), moškega in ženskega so našli 7. maja na knezoškofjskem travniku v Leitersbergu in poškodovanci lahko svoje reči dobijo, če se v sodnijski hiši v Mariboru, v 1. nadstropju v sobani N. 10. oglasijo.

(Novemu mladeniškem semenišču Maksimiljanum) so darovali naš milostljivi knez in škof v spomin na polago vogelnega kamna, ktorega so sami blagoslovili, ustanovniški kapital od 2000 gld. — Daj Bog novemu ustavu, ki ravno sedaj pri svojem novem vtemeljenju vsestransko pomoči potrebuje, mnogo velikodušnih dobrotnikov.

(Družba duhovnikov). Za vezilo k škofovski petdesetletnici Pija IX. je prejela družba duhovnikov iz tuje škofije, od našega rojaka č. g. Dr. J. Muršeca, profesorja v pokoju v Gradcu, velikodušni dar od 1000 fl. s prelepo namembo: „Tukaj pošljem za lavantinsko duhovno društvo svoj mu že davno namenjeni prinesek od tisuč gld., naj iz njegovih letnih obresti dobiva užitek na blagi spomin prevažne petdesetletnice sv. Očeta Pija IX.“ — Bodi blagemu dobrotniku tukaj izrečena javna in najsrčnejša zahvala. Nadalje so k družbi vplačali č. gg. Lah in Smrečnik po 11 gld. (oba vstan. dopl.), Strašek 20 gld., Gostenčnik 11 gld. in dr. Lav. Gregorčec 11 gld.

(Spremenbe v Lavantinski škofiji.) Č. g. Dr. Jožef Muršec, dosluženi profesor veronauka na Graški realki, je imenovan za kn. šk. duhovnega svetovaleca Lavantinske škofije — Č. Anton Suhač mlajši pride za kaplana v Veliko nedeljo in č. g. Mat. Kelemina za kaplana v sv. Lenart v slov. gor.

Dražbe III. 15. junija Lovro Cveti na Arlici 3250 fl. 19. junija Jakob Sitar v konjiškem okraju, 20. junija Ana Razpotnik pri Pragwaldu 235 fl. 22. junija Janez Klaužer v kozijanskem okraju; 23. junija Jožef Lebu v Trnem 1618 fl.

Listič uredništva: G. J. P. v Ilijaševih in S. K. v Borecih: zahvalnic odšedšim kaplanom ne objavljamo, zlasti ne zaradi cerkvenih zaslug! — G. R. v Rogacu: Vaših „desetek“ nismo razumeli. — Dopisi od sv. Jurija na Šavnici, od Slivnice, Loč in sv. Roptra prihodnje.